

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Abortus

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

*si non audi-
endae.*

abjuravit de vehementi, admitti non potest, ex declaratione ejusdem Congr. apud Locatum *pr. Inquis. in fine.* Idemque testatur Genueus, *pr. archiep. c. 45. n. 2.* practicari in Curia Archiepiscopali Neapolis. Abjurans autem de levi, admittitur, ex eadem Sacra Congr. apud Genueus, *ibid. p. 4. n. 8. ref. 64.*

Bis abiurans non est relapsus.

36. Qui post abjuracionem de vehementi iterum abjurat, non est relapsus, quia redditur de novo suspectus de hæresi. Ita declaravit Pius V. apud Locatum *pr. inqu. v. vehemens suspicio num. 1.* Unde hæresim abjurans, si iterum illis favet, non est relapsus. Deciaras *tr. crim. lib. 5. cap. 56. num. 17. p. 4. tr. 8. ref. 108.* Notandum est.

Sicut nec qui post abjuracionem de levi convincitur de hæresi.

37. Rursus non est relapsus, qui post abjuracionem de levi, de hæresi convincitur. Secus si post abjuracionem de vehementi. Ita habetur *in exp. si accusans, de hære. in 6. & docent multi DD. apud Barbolam in coll. tr. 3. l. 5. tit. 2. c. 8. n. 2. ibid. initio.*

Nisi primum convinceretur.

38. Est etiam relapsus, qui in secundo lapsu plenè convincitur, & præterea plenè probatur, quod verè commiserit illud crimen de quo leviter indicatus abjuraverat tantum de levi. Ita Squillacensis *de fide cathol. c. 31. n. 2. ibid. §. Nota verò.*

Nec etiam, qui post abjuratam hæresim redditur vehementer suspectus de secundo lapsu, quando plena probatio deficit in quaestione iura.

39. Non est tamen relapsus, qui post abjuratam hæresim realem, redditur de secundo lapsu vehementer suspectus, quando de hæresi non plenè convincitur, idque defectu qualitatis delicti, non defectu probationis. Ita Roias *de hære. par. 2. n. 333.* Quamvis Palaus *ff. 4. diff. 6. punct. 2. n. 9.* etiam, in primo casu putet esse relapsum, & Consilium supr. Inquisitionis apud Canter *qq. erim. c. 1. de hære. n. 58.* in unico casu tanquam relapsum punierit, *p. 4. t. 7. ref. 26. §. Solum.*

Convictus de hæresi, abjurare recusans, tradendus Curia seculari. At solum suspensus prius excommunicandus.

40. Abjurare recusans, habetur pro convicto, & Curia seculari tradendus est, ex Const. Martini V. quæ procedit, quando quis confessus, convictus, aut in hæresi manifestè deprehensus fuerit. Nam, si solum sit suspectus, sive leviter, sive vehementer, & abjurare nolit, excommunicari prius debet, & si in ex-

communicatione per annum steterit, tanquam hæreticus condemnari. Ita Locatus *pr. Inq. verbo Suspicio, n. 8. p. 4. tr. 7. ref. 14. §. Nota etiam, post initium.*

Sacra Congregationi ad hæresim est.

41. In abjuracione Christianorum singentium se infideles, & petentium se baptizari propter certam summam pecuniæ, adhærendum est declarationi sacre Congregationis, & stylo, & praxi Tribunalis Inquisitionis, *p. 9. tr. 8. ref. 45. in fine.*

A B O R T U S.

1. Abortus est ejectio fœtus immaturi. Hoc autem fieri potest vel ante fœtus animationem, vel post. Qui eiecit immaturè fœtum animatum, punitur tam à Jure Civili, quam Canonico pœnis homicidarum. Qui vero eiecit fœtum nondum animatum, licet non committat homicidium, gravi tamen se scelere obstringit, & à Jure Civili, is qui id egit, punitur exilio, cum amissione partis bonorum, si sit honestæ conditionis; si verò sit humilioris & inferioris conditionis, damnatur ad metallum, *l. si quis aliquid, §. qui abortionis, ff. de pœnis, p. 7. t. 7. r. 1. c. 3.*

Abortus quid & quales duplex.

2. Procurare autem Abortum nihil est aliud, nisi studiosè quærere, sive per se, sive per alium, ut fœtus immaturè ex utero matris ejiciatur.

Et quid procurare Abortum.

Tripliciter porrò hæc procuratio contingere potest. Primò impediendo ne fœmina concipiat, v. g. si vir ante concubitum potionem aliquam fœminæ præbeat, per quam sterilis evadat. Secundò procurando ut fœtus conceptus quidem, sed necdum animatus ejiciatur. Tertio procurando, ut fœtus animatus abigatur, quibus autem modis Abortus fiat, vel procuretur, tanguntur obiter à Six. V. *in const. qua incipit. Estranata meditam anno 1588. p. 7. sit. t. 5. r. 2.*

Et quatuorplex.

3. In qua quidem Bulla Sixtus V. Constituit varias pœnas contra Procurantes Abortum fœtus animati. Nam §. 1. statuit eos teneri pœnis omnibus Jure Divino, Canonico, & Civili statutis contra veros

Pœna Procurantium Abortum in Bulla Sixti V.

1. Pana capi-
ti.
2. Irregula-
ritas.

Et Degra-
datio.

Qua exten-
duntur ad
præbentes
potiones ste-
rilitatis: &
ad mulieres
ear scienter
sumentes
Etiam cum
preventione
Iudicium
3. excommu-
nicatio; à
quasi à
Rom. Pont.
Absolvi pos-
sunt.

Quam Bist-
lam Greg.
XIV. mode-
ravir.

Tam circa
excommuni-
cationem à
qua quilibet
confessarius
ad id specia-
liter deputa-
tus potest
absolvere
quoscumque
Quam quo-
ad alia pœ-
na, quas re-
ducit ad ter-

veros homicidas, §. 2. 3. 4. Decernit eos
incurrere irregularitatem, unde nec pro-
moveri possint, nec si jã promori sint, mi-
nistrare, sed eo ipso omni Privilegio cle-
ricali, officio, & beneficio esse privatos,
quæ sic vocatura referentur dispositio-
ni Papæ, atq; inhabiles in futurum, et
jamsi delictum fuerit, occultum. Et qui
foro Ecclesiastico sunt subjecti degrada-
ti tradantur foro sæculari capitali pœna
punienti. §. 5. Similibus pœnis vult tene-
ri eos, qui sterilitatis potiones, ac vene-
na propinaverint mulieribus, aut quo-
minus fœtus concipiant, impedimentũ
præstiterint, consuluerint, ac auxiliati
fuerint: necnon & mulieres, quæ ea sci-
enter sumperint, §. 6. Ut detur in hoc
crimine puniendo inter Iudices præven-
tio contra quoscumque, & testes jure in-
habiles suo arbitrato recipiant, & pœ-
nis afficiant reos, p. 7. t. 5. r. 41. §. 7. & 8.
eos omnes tam principales, quam socios
confocivæ talis criminis, nec non opẽ
consilium, aut favorem dantes, subjicit
excommunicationi, quam ipso facto
incurrant, & à qua nequeant absolvi
(nisi in mortis articulo) nec etiam in Ju-
bilæis, aut vigore Concil. Trid. nisi à
Romano Pontifice, & similiter ab irre-
gularitate, hac de causa contracta ab eo
tantum urgentissimis de causis dispen-
sati possit, *ib. r. 4.*

4. At Greg. XIV. in Constit. 8. edita anno
1591. quæ incipit, *Sedes Apost.* modera-
vit prædictam Bullam Sixti V. Unde §. 2.
statuit, si fœtus animatus fuerit, tam ad
eos, qui hætenus deliquerunt, quam qui
in futuro delinquent, ut à peccato, &
excommunicationem possit quilibet
Presbyter tam sæcularis, quam Regu-
laris ad confessiones audiendas, & ad
hos casus specialiter per ordinarium loci
deputatus, in foro tamẽ conscientie ab-
solvere, p. 7. tr. 5. ref. 15. Si verò fœtus a-
nimatus non fuerit, pœnas abortum
procurantium, & exhibentium mulieribus,
& suscipientium venenã sterilitatis,
aut quocumque modo dantium auxi-
lium, & consilium, reducit, §. 3. ad termi-
nos juris communis, sacrorum Cano-
num, & Concil. Trid. tam quoad præte-

Summa Diana.

rita, quã quoad futura, §. 3. Cætera verò
omnia, quæ in Bulla Sixti continentur,
vult in suo robore manere. p. 7. tr. 5. re-
sol. 5.

5. Quòd si quæras, quando proles ani-
metur anima rationali, ita ut, qui de illa
abortivum facit, incurrat excommuni-
cationem, & irregularitatem? Resp. Co-
vaxuv, mares animari die 40. à concep-
tu, foeminas 80. & ita communiter sente-
re DD. A qua quidem opinione, ut com-
muni licet nonnulli contrarium senti-
ant, ut Lessius *com. 9. dub. 10. n. 65.* & alii,
non est recedendum. Ita ut, qui ante 40.
dies procuravit abortum, non sit censen-
dus irregularis, neque in pœnas Bullæ
Sixti V. incurrisse dicendum sit, juxta
constit. Greg. XIV. Si verò dubitetur, an
masculus sit, vel foemina, præsumendum
est fœtum esse animatum post quadra-
gintadies, *ib. ref. 6.*

6. Hinc inferas primò, omnes procu-
rantes abortum per se, vel per alios aut
cooperantes ope, consilio, vel alia ratio-
ne in Bulla Sixti V. explicatas excommuni-
cationem ipsius Bullæ contrahere, cu-
jusque status, gradus, & ordinis, vel
conditionis, existant, tam laici, quam
clerici sæculares, aut Regulares, cujus-
cumq; ordinis, imò etiã mulieres, sæcu-
lares, vel professi, & ipsæmet foeminae,
seu matres prægnantes, sive sociæ, sive
consciæ abortus. Textus enim loquitur
non solum de cooperantibus, verum et-
iam de ipsismet foeminis, quæ velut prin-
cipales, vel ut sociæ consciæ sunt talis
criminis per opem, consilium, favorem,
potionem, &c. quamvis Nald. in *sum. v.*
Abortus n. 1. videatur contrarium tenere,
p. 7. tr. 5. ref. 7. Excipe, nisi mater cogatur,
per metum cadentem in constantem vi-
rum, sumere potionem, ex qua abortus
sequatur, tunc enim in nullas incurteret
censuras; quia quoties coacta sumit po-
tionem, ex qua fit secuturus abortus,
non dicitur studiosè quærere, ut fœtus
abigatur, ergo non dicitur procurare ab-
ortum, *ib. §. Not.*

7. Inferas 2. in eisdem censuras incur-
tere eum, qui procurat abortum per al-
ios, quia Sixtus V. in Bulla asserit, qui de
cetero

minos in
communi-
si fœtus non
sit animatus.

Fœtus sive
mas, anima-
tur die 40. si
foemina die
80.

In dubio
quid iudi-
candum.

Incurrunt
in Bullam
Sixti V. om-
nes, & qui-
cumq; pro-
curantes ab-
ortum quo-
cumque mo-
do.

Etiam ipsa
mater sumens
potionem
ad id.

Nisi cogatur
hoc facere
per metum
cadentem in
constantem
virum.

Et procurã-
tes per alios.
Vel quovis
modo in van.

B

res vel confi-
lium antea.

cetero per se, aut per interpositas personas, &c. Itemque in eisdem incurere scienter cooperantes ad abortum ope, consilio, favore, portione, vel alio cujusvis generis medicamento, aut juvare scribendo litteras privatas, vel apochas, aut alia ratione verbis, aut signis, sic enim expressè dicitur in Constitut. Sixti V. *ibid* resol. 10.

Et Monialis, qua sumit potionem, vel pugnis se percussit ad abortum efficiendum. Non tamen incurrit excommunic. cap. si quis suadere, &c.

8. Inferas 3. Monialem, qua sumit potionem mortiferam foetui, vel pugnis se percussit ad abortum efficiendum, si sequatur effectus incidere in pœnas Constitut. Sixti V. Non autem in Censuram cap. Si quis suadente Diabolo. Ut tenet Bellochius in Praxi p. 2. q. 8. n. 108. & alii, quia licet talis percussio sit violenta naturæ, non est tamen injuriosa statui ecclesiastico, nec violenta religiose perlonæ, cum non intendat sibi injuriam inferre, sed tantum foetui. p. 7. t. 5. r. 4.

Non licet procurare abortum factis inanimatis ad tuendum honorem viri aut vitandam vitæ periculum remotum.

9. Inferas 4. non licere procurare abortum factis etiam nondum animatis (ergo multo minus jam animatis) ad tuendam vitam vel honorem alicujus puellæ prægnantis, cujuscumque conditionis sit, vel nobilis, vel Monialis, & Deo sacra, aut etiam si scandalum timeatur. Non enim sunt facienda mala, ut eveniant bona p. 3. t. 5. r. 11. p. 6. t. 8. r. 37. & p. 7. t. 5. r. 32.

Nec ullo pacto, vel causa procuranda sterilitatem in uxoratis.

10. Et eodem modo illicitum omnino est, quacumq; ex causa procurare in uxoris sterilitatem. Nam impedire generationem, quæ nata est sequi ex copula carnali, est contra naturam, & ideo intrinsecè malum. Ita Turrianus 10. 2. disp. 26. dub. 2. n. 45. & alii contra Torreblancam Libr. 12. c. 13. n. 31. & 36. existimantè id licere, si mulier cum vitæ discrimine pariat p. 5. t. 13. r. 90. & p. 7. t. 5. r. 33.

Censendum procurator Abortus, qui sua dicitur ad id inducit mulierem.

11. Inferas 5. Non liberari à pœnis impositis contra procurantes abortum, illum, qui in præsentia mulieris, cum qua rem habuisset, diceret, nollem te esse gravidam, quia inde grave aliquod malum tibi, & mihi suspicor eventurum: unde ipsa & malo itura obviam, & amanti gratificatura, abortum procuraret. Intellige tamen hoc verum esse, quoties desiderium hoc exprimèdo averteret fu-

turum, ut per alia fœmina abortum procuraret: in hoc enim casu diceretur per alium procurare abortum p. 7. t. 5. resol. 30.

12. Quæres 1. Utrū quis sit censendus irregularis in dubio an foetus sit animatus? Negant Moura, Præpositus, & alii citati p. 4. t. 2. r. 16. At non est recedendum ab affirmativa sententiâ, quæ est communis: Unde talis se debet tenere tanquàm homicidam, tanquàm obnoxium reservationi, tanquàm excommunicatum, & irregularem. Probatum ex celebri illa regula juris, *In dubio tutior pars est eligenda*, p. 7. t. 5. r. 24. Quæ quidem irregularitas intelligenda est solum de privatione quoad suscipiendos ordines, & in illis jam susceptis administrandi; has enim privationes intrinsecè includit Irregularitas: fœcus verò quoad alias pœnas, quæ à Judice imponi solent pro contracta irregularitate, qualis est privatio beneficiorum, & alia similes. Ita Fagundes in Decal. 10. t. lib. 2. c. 10. n. 15 qui citat Vasquez, Suarez, Salas, Sayrum, & alios, *ib* ref. 25.

In dubio an factus sit animatus, censendus est irregularis, qui procuravit abortum. Et quid intelligatur hic nomine Irregularitatis.

13. Idè judicat dicendum Corneio in 3. p. 1. r. 5. d. 1. dub. 2. n. 3. & alii, de eo, qui dedit consilium de abortu faciendò, si non potuit dinovare fœminam à consilio dato, ita ut remaneat irregularis. Quorum quidem sententiâ est tutior, & probabilior. Sed probabilis quoque est sententiâ negativa Villalobos tom. 2. tr. 21. disp. 20. n. 8. & aliorum. Nam is fecit, quod potuit; neque verò consilium infuit Physicè, sicut venenū, unde debeat impediri Physicè, sed satis est, ut impediantur suasionibus, precibus, &c. quæ si non juvant, non imputabitur consiliario p. 4. tr. 2. ref. 15. & p. 7. t. 5. ref. 25.

An Consilium qui conatur retrahere consilium videtur esse irregularis.

14. Quæres 2. Quid sentiendum de muliere prægnante infirma? Resp. si prægnans post foetus animationem in periculosum inforbū incideret, nec aliud remedium esset, possent illi præberi medicamenta directè tendentia in curationem illius, ut sectio venæ, pharmaca purgativa, balnea &c. licet per accidens sequatur abortus, quia mater habet jus ad servandam vitæ talibus remediis. Ita DD. communiter contra Pontium de matr. l. 10. c.

Prægnans infirma potest uti medicamentis directè curativis, etiam inavertè sequatur abortum.

Eriam dicitur
de expulsi-
o fatus
nondum
animati.

13. n. 6 p. 3. tr. 5. res. 11. & p. 7. tr. 5. res. 35. Verò fœtus nondum sit animatus, ejusque expulsio unicum est remedium ad vitam matris, licet etiam ex intentione sumere medicamentum ad illud expellendum, juxta probabilem, & tutam in praxi sententiam Trulleach Decal. 2. l. 5. c. 1. dub. 4. n. 1. contra Lessium, Bonacinam, & alios p. 7. tr. 5. res. 34.

Et si matris.
& fatus de-
sperata vita
possunt adhi-
beri remedia
aque directa
ad matris
salutem, &
fatus abor-
tum.

15. Item si de vita matris, & fœtus omnino desperatum sit, licitum erit medico imò & debitum, secundum Sanchez de matr. t. 3. l. 9. disp. 20. n. 10. & 20. applicare medicinas matri, æque primò directas ad ipsius salutem, & ad fœtus abortum. Si tamen remedium, quod applicatur matri sit ex sua natura mortiferum fœtui, & solum hac ratione sanativum, quatenus est fœtui mortiferum, non potest licite adhiberi. p. 3. t. 5. res. 11. & p. 7. tr. 5. res. 36. Idque etiam procedit in dubio, an medicamenta vitam, an verò mortem sint allatura: quia melius est, dubium auxilium experiri, quam omni remedio desitutam sinere perire. *ibid.*

Et si valde
probabile sit
fatum eme-
re mortua-
rium ex-
tractandum.

16. Quod si certum sit, aut valde probabile prolem sine tali medicamento vivam edendam, illicitum erit illud adhibere cū notabili prolis periculo, & mortaliter peccat contra charitatem medicus talia medicamenta applicando, & mulier assumendo. Ita Lessius cum aliis lib. 2. c. 9. dub. 10. n. 63. qui etiam notat, quod si tali remedio non adhibito, valde probabile sit utrinque moriturum; eo verò adhibito probabile sit, matrem saltem posse conservari, in tali casu licite possit illud adhiberi. p. 3. tr. 5. res. 11. & p. 7. tr. 5. res. 37.

17. Utrum verò mater, quæ probabiliter timeret se esse in statu peccati mortalis teneatur abstinere à supradictis medicamentis, si speretur fœtus in lucem edendum, & baptizandum; Affirmat Card. de Lugo de Just. tom. 1. disp. 10. sect. 5. Negat Ludovicius Caspensis in cursu Theologico tom. 2. tract. 18. sect. 5. n. 139. & seq. Unde utraque sententia videtur probabilis, & tuta. p. 7. tr. 5. res. 38.

Procurante

18. Non incidunt in censuras Bullæ

Sixti V. Primò qui procurat abortum ante animationem fœtus; Licet enim abortus fœtus inanimati sub excommunicatione, & Irregularitate esset interdictus in illa, nihilominus hac in parte abrogata est, & ad terminos juris communis, sacrorum Canonum, & Consilii Tridentini dispositionem redacta fuit per subsequentem Gregor. XIV. Constitutionem. Etòdem dicendum de præsentibus opus consilium, & c. p. 7. tract. 5. res. 8.

aborte an-
te animatio-
nem non in-
cidunt in cõ-
suras Bullæ
Sixti V. Nec
consulentes
&c.

19. Non incidunt 2. procurantes abortum fœtus animati, si non sequatur effectus. Quamvis enim Belloch. de cas. reser. part. 2. q. 8. n. 69. & alii doceant incurri non sequitò effectum; quia in reservatione Episcoporum casu contra procurantes abortum, includuntur etiã illi, qui abortum procurant, non sequitò effectum. Attamen non est recedendum à negativa sententia, quam docet Bonac tom. 3. disp. 2. q. 2. punct. 20. n. 6. quia Sixtus V. in sua Bulla, ut lata excommunicatio incuratur, requirit effectum, ut patet ex illis verbis; ut re ipsa abortus secutus fuerit. Imò cum Mazuchello, tract. de cas. reser. disp. 2. c. 39. 2. num. 27. contra Bellochium, & alios probabiliter teno, non incidere in casum Episcopalem procurantes abortum, si non sequatur effectus, quia reservatio comprehendit tantum actum externum cum effectu. p. 7. tr. 5. res. 9.

Nec qui pro-
curant abor-
tum fœtus
animati, non
sequitò effe-
ctum.

Quia cum
incidunt in
casum reser-
vatum Epi-
scopo.

20. Non incidunt 3. qui abortum procurant cum ignorantia juris, vel facti etiam si hæc ignorantia non sit probabilis, sed vinctibilis, crassa, supina, vel etiam affectata, modo conjuncta non sit cum ingenti temeritate. Ita Bonac. tom. 3. disp. 2. q. 2. punct. 10. n. 10. Et ratio, quia Summus Pontif. adjecit particulam, scienter, quæ quamlibet ignorantiam excludit, modò cum ingenti temeritate conjuncta non sit. *Ibid.* res. 11.

Nec qui ope-
ratur ex ig-
norantia in-
ris, vel facti,
etiam si sit
crassa, supi-
na, & affec-
tata.

21. Non incidunt 4. qui propinant remedia sterilitatis mulieri, ut impotens fiat ad generandum. Ita Machadus, de per. sect. Confess. tom. 1. lib. 2. par. 2. tr. 17. num. 2. quia Gregorius in hoc correxit Bullam Sixti V. Sed petes an in terminis Bullæ Sixti V. ante correctionem Gregorianam

Nec qui co-
natur steri-
les efficere
muleres.

B a inci-

incidere in censuram, qui porrigebat remedium sterilitatis alicui viro? Affirmat Petrus Gregorius in *Syntag. juris, part. 3. lib. 36. c. 15. n. 20.* Sed proflus negativa sententia tenenda est; quia Sixtus V. in Bulla expressè dicit, *Pregnantes mulieres.* Sed poenae non sunt extendendae extra casum, ergo, *ibid. resol. 12.*

Vel viros.

Nec qui in actu carnali retrahunt se à semine emissione, vel receptione in vase debito.

22. Non incidunt 4. Vir, vel foemina, qui in actu carnali retrahunt se à seminis emissione, vel receptione in vase debito, docet Scortia in *Bull. Pont. Theorem. 377.* quia mens Pontificis est agere de abortu foetus sive animati, sive inanimati, ubi autem seminis receptio non est, non fit foetus, & consequenter nec abortus. Hinc colligas, ex casu abortus Episcopali excipi illum, qui ne liberos sulcipiat, vel alia de causa, puta ex odio, praebet potionem mulieri: quo minus concipiat, quia iste non dicitur propriè abortum procurare, sed tantum impedire conceptionem sive agere, ut semē non sit prolificū, quae duo distincta sunt, ut patet. *p. 7. r. 5. ref. 13.*

Nec qui scilicet abortum factum non nomine suo.

23. Non incidunt 6. qui approbant abortum jam factum etiam nomine suo. (Secus dicendum si ante executionem approbavit, incidere enim in poenas Sixtianas.) Unde in casum reservatum non incidit mulier, cui inscia, & ignoranti amarus medicamentum, & potiones praebuerit, ut abortus sequeretur, etiam post sumptionem potionis rem illi amarus aperiret, & ipsa facto gauderet, & illud ratum haberet, ea enim necdum esset dicenda procurasse: proindeque tantum mortaliter peccasse. Ita Floronus, *par. 2. casu de Procur. Abor. num. 14. v. 13.* Addo hoc idem dicendum, etiam si postquam fuisset monita de procuratione Abortus, illum nollet impedire, cum tamen posset adhuc enim non diceretur incidere in casum, ut quae non diceretur abortum procurare, sed illum tantum permittere, *ibid. resol. 14.*

Nec ex abortu casuali.

24. Non incidunt 7. qui casu abortum causant. Ille autem dicitur abortus casualis, quem quis fecit non ex intentione, & animo abortiendi, sed alio fine,

sive malo, & ex odio, vel ex mdite succederet in hereditate, sive bono, ne sequeretur infamia, &c. Idque patet ex Constituto Sixti V. ubi facit mentionem de abortu voluntario, non casuali. Hinc multos casus in facti contingentia poteris resolvere, quorum plurimos habes, *p. 7. tract. 5. resol. 20.*

25. Non incidunt 8. nec censendi sunt irregulares, qui procurarunt abortum, sed dubitant de effectu subsequuto. Et si quis dederit consilium, puro posse Rati dicto personae fide dignae, cui datum est consilium, si dieat non fuisse ab eo motum, *ibid. ref. 26.* Sed circa praesentem quaestionem vide Fagundez in *Decal. 1. 1. lib. 2. c. 10. n. 16. 17. & 18.*

Nec qui procuravit abortum, sed dubitat de effectu subsequuto.

26. Non incidit 9. Pater, qui non impedit abortum adulterae. Quamvis enim Naldus in *Sum. verb. Abortus n. 6.* teneat esse irregularem, quia putat patrem teneri ex iustitia custodire vitam filii; Tamen negativa sententia, quam tenet Baunius in *Theolog. moral. tom. 2. tr. 11. q. 32.* est etiam probabilis, quia probabile etiam est patrem ad id teneri solum ex pietate, *p. 4. r. 2. ref. 8. & p. 7. r. 5. ref. 27.*

Nec pater, qui non impedit abortum adulterae.

27. Non incidit 10. maritus habens copulam cum uxore, si ex magna corporis agitatione sequatur Abortus, dummodo id fiat solum ad explendam libidinem, & non intendant abortum, quamvis illum aliquo modo praevideant. Secus autem dicendum, si vir, & uxor tantum nimia libidine ea intentione, ut abortus sequatur, tunc nimis incidere in casum. Hinc licet aliqui asserant incurrere poenas abortus, qui uxorem suam graviter verberasset, unde illa furore percita abortum passa fuisset: tamen magis placet non incidisse nisi quoties uxorem suam verberasset ea intentione, ut abortus sequeretur. Verbum enim ipsum *Procurare*, significat studiosè, & ex industria quaerere. *p. 7. r. 5. ref. 30.*

Nec maritus habet copulam cum uxore, si ex magna corporis agitatione sequatur abortus, non intendens libidinis praevisionem. Vel verberat uxorem, unde sequatur abortus.

28. Non incidit 11. Mulier, quae post coitum mingit, vel digitis ejicit semen, non enim dicitur procurare abortum, cum semen nondum sit conceptum. Quae quidem foemina nec etiam peccat mortaliter de se, id faciendo, nisi forte ex

Nec mulier mingendo, vel ejiciens semen, cum non sit conceptum, quae nec peccat id faciendū.

con-

nisi forte ex conscientia errorata.
Sicut nec peccat eiicicendo: statim semen oppres-

conscientia erronea, quatenus putat hoc conducere ad non concipiendum. Licet contrarium videatur docere Marchantius in resol. 1. part. 1. c. 6. q. 21. Ubi tamen admittit non peccare mulierem, vi oppressam, si post coitum statim semen ejiat, quia hoc est defendere se contra ignavorem, quæ in vaso censetur adhuc moraliter perdurare, in semine illius, qui oppressit. Neque hic casus erit his temporibus extraordinarius, cum passim milites opprimant feminas, p. 3. tr. 5. resol. 11. & p. 7. tr. 5. resol. 31.

Et si suadeat abortum mulieri, quæ parata est se occidere.

29. Quæres an licitum sit suadere abortum, quando mulier gravida parata est se occidere ad infamiam vitandam? Negat Candidus in disqu. tom. 1. Disq. 1. art. 2. dubi 2. num. 5. Ubi videtur in hac materia non admittere consilium ad minus malum. Sed tenenda affirmativa sententia cum Mazuchello tra. 2. de cas. reserv. dis. 2. c. 3. q. 3. diff. 1. num. 63. quia communiter Doct. admittunt, licet consulere minus malum, ad evitandum majus, quando ille, cui id suadetur, firmum animum habebat utrumque, vel certe gravius malum faciendi, nec aliter potes illum avertere à graviori malo, p. 7. tr. 5. resol. 39.

Excommunicatio incurta propter abortum tollitur per Confessarium ab Episcopo ad id deputatum in foro interno.

30. Absolvere ab excommunicatione incurta propter abortum, poterat solus Papa in terminis Bullæ Sixti V. quam tamen postea moderavit Gregorius XIV. Et idèd nunc in foro interno quilibet Confessarius approbatus ab Ordinatione, & ad id specialiter deputatus à dicta excommunicatione potest absolvere. Pro absolutione verò in foro exteriori obtinenda, recurrendum est ad Summum Pontificem, cui ea est reservata. Ita Mazuchellus tr. de cas. reserv. dis. 2. c. 3. qu. 1. num. 2.

Et quisnam dicatur Confessarius ad id specialiter deputatus.

31. Petes, quisnam dicatur Confessarius specialiter ad id deputatus? Respondet Bonac. tom. 3. dis. 2. q. 2. punct. 10. nu. 16. eum dicendum, qui habet privilegium absolvendi ab omnibus censuris Episcopo reservatis. At Mazuchellus citatus tenet in terminis Bullæ Greg. XIV. hanc facultatem absolvendi in foro conscientia ab hoc casu, penes eum Confes-

sarium tantum esse, qui specialiter sit per Episcopum ad id deputatus, p. 7. tr. 5. resol. 15. & 19.

32. Prælati item habentes Episcopalem jurisdictionem poterunt absolvere ab eadem censura, ex Thesaur. in praxi p. 2. c. 1. num. 1. Nisi forte ordinarii locorum hunc casum abortus sibi reservarent, tunc enim nec privilegiati possent absolvere, sed solum ad id specialiter deputati, p. 2. tract. 2. resol. 13. §. Nor. 4. & p. tract. 5. resol. 16.

Item tollitur à Prælati habitibus Episcopalem jurisdictionem, nisi casus reserventur abortivariu.

33. Præterea ius facultate Jubilæi absolvendi à casibus, & censuris reservatis, includitur absolutio abortus. Ut contra Lavorium de Jub. p. 2. c. 28. nu. 23. tenet Angelus Bossius de Jub. sect. 1. casu 6. nu. 1. & 21. quia cum jam ex Constitut. Greg. XIV. Abortus sit casus Episcopalis: casus Papales in Jubilæo censentur omnes concessi. Sententia autem Lavorii procedit tantum, quando Episcopus, seu ordinarius generaliter concedit alicui Confessario facultatem absolvendi à casibus, & censuris sibi reservatis. Anc enim non censetur concessus abortus foetus animati per dictam Greg. Constit. nisi specificetur, p. 7. tr. 5. resol. 19.

Et includit in facultate Jubilæi absolvendi à casibus & censuris reservatis.

34. Ab irregularitate verò contracta ex abortu licet crimen sit occultum, dispensare non possunt Episcopi, quia cum irregularitas abortus oriatur ex homicidio voluntario, ad illum non se extendit auctoritas Episcopi. Non igitur audiendus Novarius in summa Bullar. tom. 2. tr. de abortu. nu. 21. qui contrarium asserit. Imò observat Thesaurus in praxi, par. 2. c. 1. quod supplicans in Sacra Pœnitentiaria, in casu videlicet occulto, pro dispensatione super Irregularitate ex abortu, debet exprimere, si foetus erat à se genitus: alia gratia esset subrepticia, p. 7. tr. 5. resol. 21.

Ab Irregularitate ex abortu non dispensant Episcopi.

35. Possunt quidem superiores Regulares ex vi suorum Privilegiorum dispensare suos subditos tam in irregularitate contracta ex abortu foetus animati, quam habitando ad officia suos religiosos, etiam pro foro externo, ut probat latè Bordonus in cons. Reg. resol. 13. q. 5. num. 19. Idemque possunt hanc potestatem

Dispensant quidè Prælati Regulares cum suis subditis, etiã habitando ad officia.

statem delegare & committere uni Confessori subdito, ut dispense in foro conscientie cum delinquente, p. 7. tit. 5. res. 22. & 23.

Privatio Privilegiorum Clericalium imposita in pena abortus anati, non obligat ante sententiam Iudicis, cum casus est occultus Secus si sit manifestus.

36. Quæres Primò, quomodo obliget privatio Privilegii Clericalis, & omnium dignitatum, & officiorum, & beneficiorum imposita in Bulla Sixti V. contra procurantes abortum? Aliqui respondent has penas obligare ante Iudicis declarationem: Alii negant. At Thesaurus in praxi, p. 16. 20. sequitur mediam sententiam tutiorem, & in praxi receptam, præsertim ex stylo Curia, quod dicta privationis officiorum Ecclesiasticorum pena obliget in conscientia juxta priorem sententiam, quando casus est manifestus, & ratio est, quia tunc superioris acta incipiunt esse nulla, cessante titulo tolerato ob privationis notorietatem. Quamdiu autem privatio est occulta, non videtur obligari in conscientia, quia ejus acta ratione publici officii sunt valida, manente titulo colorato. p. 7. tit. 5. res. 17.

Idem dicendum de inhabilitate ad beneficia.

37. Idem dicendum de inhabilitate ad beneficia, quæ continetur in eadem Bulla, non obligare scilicet ante declaratoriam; nisi forte inhabilitatis pena sit lata solum quoad illud numero beneficium, tunc enim obligaret in conscientia ante omnem declaratoriam, ibi. res. 18.

Nomine privationis officii intelligitur munus habens administrationem cum superioritate.

38. Quæres 1. quidnam intelligatur in Bulla Sixti V. sub privatione officiorum contra procurantes abortum? Resp. nomine officii intelligi munus habens administrationem rerum, v. personarum Ecclesiasticarum cum superioritate. Quam autem sint, necne hujusmodi officia, vide apud Thesaurum in praxi parte. 1. cap. 28. q. 1. ibid. res. 27.

Abortum procurans gaudet immunitate.

39. Quæres 2. An qui procuravit abortum factus animati, sequuto effectu, gaudeat immunitate? Resp. affirmativè contra Peregrinum, & Farinacium, p. 3. t. 1. res. 72. & p. 7. t. 5. res. 42.

A B S O L U T I O.

Absolutio consistit in illi verbis (Absolvo

1. Absolutio est forma Sacramenti Penitentiae. Consistit essentialiter in illis verbis, Absolve te, vel in aliis

æquivalentibus, quæ tamen absolutionem significant modo indicativo, non autem deprecativo: nam si quis v. g. dicat, Absolve te Deus, Sacramentum erit invalidum. Si verò significant modo imperativo, ut si dicatur, Absolve te, vel Absolvatur Petrus, absolutio erit valida: quia hoc modo convenienter adhibetur sententia decisiva. Imò docet Scotus in 4. dist. 14. q. 4. quotiescumque verba absolutionis significant actum judiciale & sententiam decisivam absolutionis à peccatis, Sacramentum esse validum, ut si dicatur, volo absolvi, licet te absolvi, &c. quidquid contra dicat Cajetanus.

te) vel alibi æquivalentibus.

Modi indicativi, vel imperativi.

Quod si hoc modo proferatur absolutio, & relinquatur modus indicativus Ecclesie consuetus, Hurradus de pen. disp. 5. diff. 3. putat, esse solum veniale, p. 5. tr. 13. res. 34.

Variare autem formam consuetam est peccatum.

2. Reliqua verba, à peccatis tuis, &c. non sunt de essentia absolutionis, ideoque Valent. Henric. lib. 1. de penit. c. 11. aliique putant excludo scandalo nullum esse peccatum illa omittere; verius tamen est illud esse veniale, si absque necessitate fiat, quia non servatur modus & praxis communis; imò scrupulosum esset etiam in articulo mortis omittere, in nomine Patris, &c. cum graves auctores illa requirant ad essentiam Sacramenti, secundum Granad. cui tamen quoad absolutionem absque invocatione Trinitatis non assentiendum, bene tamen quoad verba: à peccatis tuis p. 11. tr. 2. miscel. res. 21. multo minus essentialis est deprecatio, quæ additur, Passio Domini nostri, &c. Addi tamen debent: quia illa clausula quidquid boni feceris, aut mali sustinueris, excusat Confessarium, si pro magnis peccatis levem fortè penitentiam imposuisset. Vide V. Penitentiam, num. 2. p. 3. t. 4. res. 97. Petes: quid si aliquis absolveret hoc modo: absolvo te à peccatis tuis, essetne forma valida? Respondet Card. Lugo de penit. disp. 17. sect. 1. n. 24. cum aliis affirmativè, quia particula te continetur implicite sub particula tua.

Nec debent omitti verba, quia servata sunt.

Nota, illa verba, à peccatis tuis, habere